

Oslo kommune
Plan- og bygningsetaten
Avdeling for områdeutvikling

Dato: 12.12.2007

Deres ref:	Vår ref (saksnr):	Saksbeh:	Arkivkode:
200705311	07/1384	Mathilde Sprovin, 23 46 02 64	236/34

236/43 ENEBAKKVEIN 69, UTTALELSE TIL PROSESSAVKLARING

Vi viser til Plan- og bygningsetatens ekspedisjon av 15.08.2007, vedlagt forslag for reguleringsplan for Enebakkveien 69, samt telefonsamtale med Viveca Brändstedt i plan- og bygningsetaten. Vi viser videre til vår uttalelse av 28.08.2007. Plan- og bygningsetaten har i ettertid ønsket en konkretisering av verneverdiene.

Hensikten med planforslaget er å transformere et tidligere industriområde til boligområde på samme måte som nabotomten i Kværnerbyen.

Kværner Brug ble grunnlagt av kjøpmann Oluf Onsum. Onsum overtok Kværner Møllebrug som lå ved Loelva/Alnaelva i 1853. Han startet et lite jernstøperi som raskt utviklet seg til å bli en viktig industri i Oslo. Stor og ny støperibygning stod ferdig på anlegget i 1869, og omtrent samtidig ble det reist plateverksted. Senere fulgte hesteskosmie og hesteskolager, snekkerverksted og smie. Disse bygningene ble anlagt inn mot elveløpet på elvas vestbrekke. Man vet med sikkerhet at det var drift i disse i 1892, da de i dette året nevnes i skriftelige kilder. Kværner Brug solgte tomte i 1917 og bygningsmassen gikk inn i nytt selskap, nå A/S Jøtul. Kartmateriale og byggetegninger viser at hesteskolageret i 1917 ble erstattet av et nytt kontor- og lagerbygg med fasade mot Enebakkveien.

Byantikvaren har følgende bemerkninger til planinitiativet:

Kværner Brug var i nesten 150 år en viktig industriarbeidsplass i Oslo. I prosessen med reguleringsplan for den nye Kværnerbyen på nabotomta var Byantikvaren opptatt av at strategiske nøkkelementer ble bevart, for eksempel den store verkstedshallen mot syd. Mye av den opprinnelig fabrikkarkitekturen gikk imidlertid tapt blant annet fordi det var vanskelig å finne et egnet gjenbruk for bygningene. I lys av dette får de resterende fabrikkbygningene økt verdi som fortellende element om Oslos industri- og byutvikling.

Bygningene som ble reist som hesteskosmie, snekkerverksted, smie og vestre fløy av støperiet eksisterer fortsatt. Smia og støperiet er påbygd med en etasje og samtlige bygninger har i senere

tid fått lavere tilbygg, da gjerne med overlysvinduer. Kontor- og lagerbygget mot Enebakkveien er, med unntak av vindusutskiftning, i liten grad forandret.

Byantikvaren vurderer at den eldre bygningsmassen i Enebakkveien 69, det vil si lager- og kontorbygget fra 1917, hesteskofabrikken, snekkerverkstedet, smia og vestre støperifløy har bevaringsverdi. Bygningenes organisering i forhold til det historiske elveløpet vitner om industriens avhengighet av de lokale naturressursene og er et viktig historiefortellende element. Om mulig bør også deler av elveløpet gjenåpnes. Industriarkitekturen forteller om miljø og industri som var viktig for Lodalen og byens historie. Byantikvaren anbefaler at den aktuelle bygningsrekka reguleres til bevaring.

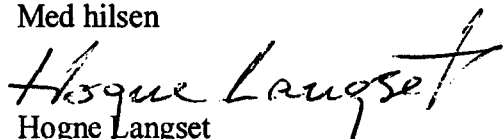
Byantikvaren har ingen bemerkninger til at de lave tilbygg av nyere dato rives. Vi vil imidlertid gjøre oppmerksom på tårnspiret som i dag er anlagt over kjøreport ved rampe. Dette tårnet har opprinnelig stått på taket av ovnstøperiet som lå på tvers av elva før dagens bygning ble reist, og er blitt bevart under tidligere transformasjon. Byantikvaren vurderer at tårnetspiret har verdi som historiefortellende element og anbefaler at tårnet bevares og integreres i det nye anlegget.

Konklusjon

- Bygningsrekka med lager- og kontorbygget fremst mot Enebakkveien, hesteskofabrikken, snekkerverksted, smie og vestre støperifløy reguleres til bevaring.
- Bebyggelsestrukturen bør også i framtiden beskrive elveløpet, og elva bør om mulig gjenåpnes i sitt historiske løp.

Byantikvaren vil alternativt vurdere å fremme eget planalternativ.

Med hilsen

Hogne Langset
avd.leder

Mathilde Sprøvin
antikvar